

Sygn. akt II Kop 9/20

POSTANOWIENIE

Dnia **16 marca 2020 roku**

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Robert Pelewicz

Protokolant Marta Czachurska

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 16 marca 2020 roku

sprawy B. T.

w przedmiocie wystąpienia o wykonanie wyroku Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu z dnia 19.11.2019 r., w sprawie II K 469/19, bezpośrednio do właściwego sądu państwa członkowskiego Unii Europejskiej - Wielkiej Brytanii

na podstawie art. 15 § 1 kkw i art. 17 § 1 pkt 7 i 9 kpk w zw. z art. 1 § 2 kkw

postanawia:

umorzyć postępowanie wykonawcze w przedmiocie wystąpienia o wykonanie wyroku Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu z dnia 19.11.2019 r., w sprawie II K 469/19, bezpośrednio do właściwego sądu państwa członkowskiego Unii Europejskiej - Wielkiej Brytanii.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu z dnia 19.11.2019 r., w sprawie II K 469/19, B. T. został skazany na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

W dniu 10.12.2019 r. skazany B. T. złożył wniosek o wykonanie wyroku Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu w systemie dozoru elektronicznego w miejscu stałego zamieszkania, to jest w N. przy ul. (...), w którym mieszka wraz z żoną i jej małoletnim dzieckiem. Jednocześnie do wniosku załączył pisemne oświadczenie żony o wyrażeniu zgody na wykonanie kary 6 miesięcy pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego w miejscu ich wspólnego i stałego zamieszkania. W konsekwencji, sprawa została zarejestrowana w ewidencji Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu II Wydział karny pod sygnaturą II Kow 559/19/el.

Następnie w dniu 04.02.2020 r., powołując się na treść art. 611t § 2 kpk, obrońca skazanego złożył wniosek o wykonanie prawomocnego orzeczenia sądu polskiego - wyroku Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu z dnia 19.11.2019 r., w sprawie II K 469/19, bezpośrednio przez właściwy sąd innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej w systemie dozoru elektronicznego na terenie Wielkiej Brytanii, gdyż skazany tam mieszka i pracuje. W konsekwencji, sprawa została zarejestrowana w ewidencji Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu II Wydział karny pod sygnaturą II Kop 9/20.

W piśmie procesowym z dnia 24.02.2020r. obrońca oskarżonego cofnął powołany wyżej wniosek wskazując, że skazany w najbliższym czasie przyjedzie do Polski i będzie chciał odbyć karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego w miejscu stałego swojego zamieszkania tj. w N. i domagał się umorzenia postępowania wykonawczego w tym zakresie.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu stwierdził, co następuje:

Wniosek obrońcy oskarżonego o umorzenie postępowania wykonawczego w przedmiocie wykonania kary 6 miesięcy pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego ma terenie Wielkiej Brytanii orzeczonej wobec B. T. wyrokiem Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu z dnia 19.11.2019 r., w sprawie II K 469/19, zasługuje na uwzględnienie.

Przewidziane w art. 15 § 1 kkw umorzenie postępowania wykonawczego może bowiem nastąpić z przyczyny wyłączającej postępowanie. W tym przepisie wprost wskazano jedynie dwa powody umorzenia postępowania: śmierć skazanego i przedawnienie wykonania kary, w pozostałym zakresie posługując się terminem „inna przyczyna wyłączająca postępowanie wykonawcze”. Nie ulega wątpliwości, że ustawodawca posługuje się w dalszej części przepisu art. 15 § 1 kkw nieostrym (T. Grzegorzcyk, Glosa do uchwały SN z 27.4.2001 r., I KZP 8/01, WPP 2001, Nr 3–4, s. 161) terminem "innych przyczyn wyłączających postępowanie wykonawcze". Jest to szereg okoliczności mających wspólną cechę w postaci skutku, jakim jest umorzenie postępowania (zob. K. Postulski, Umorzenie i zawieszenie postępowania, s. 92 i n.). W tym zakresie z uwagi na treść art. 1 § 2 kkw należy sięgnąć do katalogu przeszkód procesowych określonego w art. 17 § 1 kpk (podobnie K. Postulski, Kodeks karny wykonawczy. Komentarz, Warszawa 2015, t. 22 do art. 15). Analogicznie zatem jak w art. 17 § 1 kpk w przepisie art. 15 § 1 kpk chodzi co do zasady o przeszkody procesowe, które uniemożliwiają merytoryczne rozpoznanie sprawy, takie jak śmierć skazanego, przedawnienie wykonania kary, utrata mocy przez prawomocny wyrok skazujący, powaga rzeczy osądzonej, zawisłość sprawy itp. Istota przeszkody procesowej polega bowiem na tym, że jej zaistnienie w toku postępowania wyklucza merytoryczne rozpoznanie sprawy, czego wyrazem jest decyzja o umorzeniu postępowania (zob. SA w Gdańsku z 07.02.2017., II AKz w 100/17, Legalis 1629263).

Ponadto będą to takie okoliczności, jak np. abolicja, czyli zakaz wszczęcia lub dalszego prowadzenia postępowania w określonej sprawie lub o określone rodzaje przestępstw, amnestia, czyli darowanie kary w całości lub jej złagodzenie, ulaskawienie, depenalizacja skutkująca zatarciem skazania z urzędu (art. 4 § 4 kk), czy też wydanie wyroku łącznego w sytuacji, gdy wyroki podlegające połączeniu nie będą podlegały wykonaniu w zakresie objętym wyrokiem łącznym (art. 576 § 1 kpk). Okolicznościami takimi będą również niektóre negatywne przesłanki procesowe wymienione w art. 17 § 1 kpk, który to przepis znajduje zastosowanie na podstawie art. 1 § 2 kkw, jak choćby zawisłość sprawy w innym sądzie (*lis pendens*), uprzednie wykonanie orzeczenia (*res iudicata*). Jak widać z powyższego przykładowego wyliczenia, przepis został sformułowany na tyle elastycznie, aby możliwe było jego zastosowanie w rozmaitej konfiguracji procesowej. Znajduje to odpowiednie odzwierciedlenie w judykaturze, albowiem, jak trafnie zauważa K. Postulski, niektóre okoliczności negatywne dla bytu postępowania wykonawczego wynikają właśnie z orzecznictwa (zob. K. Postulski, Komentarz do art. 15 kkw, *Lex/el.*).

Podkreślenia jeszcze w związku z powyższym wymaga, że w przypadku zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 15 § 1 kkw, podjęcie czynności przez sąd (umorzenia lub zawieszenia postępowania) jest obligatoryjne, przy czym decyzja tego typu nie musi odnosić się do całego postępowania, może mieć charakter zakresowy i obejmować jedynie jego określoną część (por. post. SA w Katowicach z 22.04.2011 r., II AKz w 1378/11, KZS 2012, Nr 2, poz. 35; podobnie SA w Lublinie w post. z 28.12.2005 r., II AKz w 876/05, OSA 2007, Nr 10, poz. 49). W realiach prowadzonego postępowania wykonawczego wszczętego w związku z wykonaniem wyroku Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu z dnia 19.11.2019 r., w sprawie II K 469/19, którym B. T. został skazany na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, charakter zakresowy umorzenia obejmuje jedynie jego część zakreśloną wnioskiem obrońcy skazanego o wykonanie wyroku Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu poprzez system dozoru elektronicznego na terenie Wielkiej Brytanii. Kodeks karny wykonawczy nie zawiera bowiem przepisu, który wskazywałby sposób rozstrzygnięcia sądu penitencjarnego w sytuacji zbiegu wniosków podmiotów uprawnionych. Gdyby więc w stosunku do tego samego skazanego, w zakresie tej samej kary pozbawienia wolności, wniosek taki złożył inny uprawniony podmiot, to zgodnie z nakazem wynikającym z art. 17 § 1 pkt 7 kpk, który kreuje zakaz służący wyeliminowaniu tego rodzaju nieprawidłowej sytuacji, gdy równoległe i niezależnie od siebie toczą się dwa postępowania o ten sam przedmiot – sąd penitencjarny zobowiązany jest umorzyć incydentalne postępowanie wykonawcze zainicjowane kolejnym wnioskiem o udzielenie temuż skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego. W świetle wymienionego przepisu prawidłowe będzie tylko incydentalne postępowanie wykonawcze wcześniej wszczęte. Natomiast postępowanie wszczęte później, od początku jest dotknięte wadą prawną i z tego powodu podlega umorzeniu, gdyż kolejny wniosek

niweczy dopuszczalność merytorycznego rozpoznania tegoż wniosku o zastosowanie względem skazanego omawianej instytucji. Tym samym stanowi, przewidzianą przepisem art. 15 § 1 kkw, inną przyczynę wyłączającą incydentalne postępowanie wykonawcze w sprawie o udzielenie skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego. Jak już wcześniej naprowadzono, nieodzowną konsekwencją zaistnienia ujemnej przesłanki incydentalnego postępowania wykonawczego w tym przedmiocie musi być w takim razie jego umorzenie, do którego powinno dojść w każdym przypadku wystąpienia tej przeszkody.

Trzeba jednak zaznaczyć, że w przedstawionej konfiguracji, polegającej na zbiegu wniosków uprawnionych podmiotów, nie powinna budzić wątpliwości zarówno możliwość dowodowego wykorzystania przez sąd penitencjarny kolejnego wniosku, jak i zasadność uwzględnienia z urzędu okoliczności wynikających z tegoż kolejnego wniosku, wniesionego przez uprawniony podmiot, w celu zainicjowania przed sądem penitencjarnym incydentalnego postępowania wykonawczego w sprawie udzielenia skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej w trybie art. 611t kpk. Jednak czynności te powinny zostać poprzedzone stosowną decyzją procesową sądu penitencjarnego, zamykającą incydentalne postępowanie wykonawcze w tym przedmiocie, zainicjowane „kolejnym” wnioskiem. Sąd penitencjarny, zobligowany brzmieniem przepisu art. 15 § 1 kkw, winien bowiem najpierw wydać postanowienie o umorzeniu postępowania wywołanego kolejnym wnioskiem.

W realiach sprawy nie można także zapominać i o innej przesłance implikującej konieczność umorzenia postępowania wykonawczego, a mianowicie czynności cofnięcia wniosku o wystąpienie bezpośrednio do właściwego sądu państwa członkowskiego Unii Europejskiej - Wielkiej Brytanii, o wykonanie wyroku Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu z dnia 19.11.2019 r., w sprawie II K 469/19. W obowiązującym stanie prawnym uprawnienie skazanego do odwołania czynności wynika z kontekstu jurydycznego art. 4 § 2 k.k.w. w zw. z art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Konwencja weszła w życie w stosunku do Polski 19 stycznia 1993 r. - Dz. U. Nr 61, poz. 284 i poz. 285), który pozwala skazanemu zachować prawa i wolności obywatelskie, gwarantując przestrzeganie podstawowych standardów praw człowieka i obywatela, a ich ograniczenie może wynikać jedynie z ustawy oraz z wydanego na jej podstawie prawomocnego orzeczenia. W rozpoznawanym aspekcie istotne jest też określenie statusu skazanego przez wskazanie praw, które mu przysługują w postępowaniu wykonawczego (zob. G. B. Szczygieł, Zasada poszanowania godności skazanego a przeludnienie zakładów karnych (w:) X lat obowiązywania kodeksu karnego wykonawczego, red. S. Lelental, G. B. Szczygieł, Białystok 2009, s. 138). Problem ograniczenia praw obywatelskich osób skazanych na karę pozbawienia wolności był przedmiotem orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, (Polska uznała kompetencję Europejskiej Komisji Praw Człowieka i jurysdykcję Europejskiego Trybunału Praw Człowieka - Dz. U. z 1993 r., Nr 61, poz. 286, a także ratyfikowała Protokół nr 11 do Konwencji - Dz. U. z 1998 r. Nr 147, poz. 962), który stwierdził jednoznacznie, że nawet więźniowie co do zasady w dalszym ciągu korzystają z podstawowych praw i wolności gwarantowanych na podstawie Konwencji poza oczywiście prawem do wolności osobistej w przypadku zgodnie z prawem przeprowadzonego pozbawienia wolności, wyraźnie wchodzącego w zakres stosowania art. 5 Konwencji (zob. wyrok z 15.12.2015 r. w sprawie 17249/12, Szafranski v. Polska- LEX nr 1936308). Oczywiście prawa i wolności skazanego mogą być poddane przez ustawodawcę pewnym ograniczeniom, ale jedynie wtedy, gdy jest to dopuszczalne w przepisach respektujących standardy praw człowieka i obywatela, ograniczenia dokonywane są w niezbędnym zakresie i traktowane w kategoriach wyjątków, przy czym, ani poszczególne ograniczenia, ani też ich suma nie mogą naruszać istoty praw bądź wolności im poddanych (zob. uchwała TK z 2 marca 1994 r., W 3/93, OTK 1994/1, poz. 17, LEX nr 25105).

Skoro więc w piśmie procesowym z dnia 24.02.2020 r. obrońca oskarżonego cofnął powołany wyżej wniosek wskazując, że skazany w najbliższym czasie przyjedzie do Polski i będzie chciał odbyć karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego w miejscu stałego swojego zamieszkania tj. w N., zaś w postępowaniu wykonawczym jednym z warunków respektowania praw człowieka i obywatela, w zakresie standardu kontradyktoryjności, jest zagwarantowanie przynajmniej minimum dyspozycyjności, polegającego na umożliwieniu stronom wyboru takiego zachowania, które daje możliwość uzyskania możliwie najkorzystniejszego dla nich wyniku postępowania, to podmiot uprawniony do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania incydentalnego jest też uprawniony do cofnięcia złożonego

przez siebie wniosku (por. I. Nowikowski, *Odwoływalność czynności procesowych stron w polskim procesie karnym*, Lublin 2001, s. 57–58). W konsekwencji, sąd penitencjarny zobligowany jest w takim przypadku przyjąć oświadczenie woli o cofnięciu wniosku, a z uwagi na brak wniosku uprawnianego podmiotu (art. 17 § 1 pkt 9 kpk), odstąpić od prowadzenia dalszych czynności i umorzyć incydentalne postępowanie wykonawcze (art. 15 § 1 kkw). Również bowiem i w tej sytuacji, wobec zaistnienia przeszkody proceduralnej uniemożliwiającej prowadzenie incydentalnego postępowania wykonawczego, zgodnie z nakazem wynikającym z art. 17 § 1 pkt 9 kpk w zw. z art. 15 § 1 kkw, sąd penitencjarny powinien umorzyć postępowanie wykonawcze, którego dotyczył wniosek, gdyż w wyniku pojawienia się okoliczności stanowiącej negatywną przesłankę incydentalnego postępowania wykonawczego, brak jest warunków jego dopuszczalności. Zainicjowane złożeniem wniosku incydentalne postępowanie wykonawcze dotknięte jest wadą prawną, w postaci braku wniosku uprawnionego podmiotu i z tego powodu podlega umorzeniu, co także stanowi inną przyczynę obligującą sąd penitencjarny do umorzenia postępowania wykonawczego, w rozumieniu art. 15 § 1 kkw.

Takie stanowisko uwzględnia podstawowe zasady procesowe: dyspozycyjności i kontradiktoryjności, które obowiązują też w postępowaniu wykonawczym (zob. J. Lachowski, *Warunkowe zwolnienie z reszty kary pozbawienia wolności*, Warszawa 2010, s. 356–357). Konsekwencją bowiem uprawnienia skazanego do dokonania czynności powinno być jego uprawnienie do odwołania czynności, i to także wówczas, gdy sąd jest uprawniony do wszczęcia postępowania z urzędu (szerzej zob. K. Postulski, glosa do uchwały SN z 27.04.2001 r., I KZP 8/01, PWP 2001/32–33, s. 185; K. Postulski, glosa do postanowienia SA w Krakowie z 7.01.2013 r., II AKzw 1481/12, LEX nr 1246707).

Z tych wszystkich względów i na mocy powołanego przepisu postanowiono jak na wstępie.